

Vroegindewey terug in vorm

Zakkend lood

Lood is een ideaal metaal om zonder gereedschap een beeld van te buigen. Maar zijn zachtheid maakt het ook kwetsbaar. De kunstenaar Leo Vroegindewey heeft veel loden sculpturen gemaakt. Zijn verbogen 'Zonder titel, 1984' bracht hij onlangs terug in vorm. ESTHER MEIJER

'Zonder titel, 1984' van Leo Vroegindewey in ingezakte toestand

Dertig jaar geleden vormde Leo Vroegindewey met zijn handen een stuk lood tot het kunstwerk *Zonder titel, 1984*. Het is eigendom van het Rijk. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beheert het grillige beeld en heeft het voor onbepaalde tijd uitgeleend aan het Centraal Museum in Utrecht. Recent bleken de opstaande delen ervan ingezakt te zijn. Lood is tenslotte zacht en buigzaam. De zwaartekracht overwint. Vroegindewey vond deze plattere sculptuur echter niet acceptabel. Daarom heeft hij in overleg met de Rijksdienst en het museum het werk in vorm teruggebracht.

Dat verliep succesvol. Door zijn ervaring voelt Vroegindewey waar de weerstand in het materiaal zit. Het lood heeft als het ware een geheugen. Weerstand geeft aan dat hij de verkeerde kant op buigt. Tijdens het terugvormen vergeleek de kunstenaar het resultaat met foto's van het beeld uit 1984. Een belangrijk aandachtspunt was het lood niet te scheuren, omdat het in ingezakte toestand al haarscheurtjes vertoonde.

Na het vormherstel gaven metingen aan dat het kunstwerk weer snel in elkaar begon te zakken. Het hoogste deel, de 'kap', ondervond aan één kant te weinig tegendruk. Alle betrokkenen wogen verschillende opties af, waarna Leo Vroegindewey op die plaats een nieuwe plooi boog. Dit loste het constructieprobleem op en beëindigde de beweging van de kap. *Zonder titel, 1984* kan nu drie maanden op zaal staan zonder te vervormen.

Exact passende steunen

Om te voorkomen dat het beeld tijdens opslag in het depot van het Centraal Museum wederom in elkaar zakt, wordt het daar nu goed ondersteund. Er zijn zijn nieuwe steunen gefabriceerd, die precies op het lood aansluiten. Zo neemt de sculptuur niet de vorm van de steunen aan, maar behoudt zij haar originele

Het teruggebogen beeld heeft er een verstevigende plooi bij gekregen

vorm. Om mallen voor de exact passende steunen te construeren waren er eerst afdrukken van het loden oppervlak nodig. En die zijn lastig te maken, want het lood vervormt immers gemakkelijk en het beeld heeft grillige contouren.

Een techniek die nieuw is in de restauratiewereld bood de oplossing. Het bedrijf Geopoints heeft *Zonder titel, 1984* driedimensionaal gescand. De scanner raakte daarbij het beeld niet aan, en heeft het dus niet per ongeluk kunnen verbuigen. Aan de hand van de scan zijn de steunen driedimensionaal geprint in thermoplastische kunststof. Mocht er over enige tijd een nieuwe steun nodig zijn, dan kan deze zonder veel moeite geproduceerd worden, want de gegevens van de scan zijn digitaal gearchiveerd.

Aan dat laatste zit nog een voordeel. Omdat de afmetingen en de vorm van de sculptuur met de scan exact zijn vastgelegd kunnen eventuele toekomstige verzakkingen relatief eenvoudig gesignaleerd worden. Deze nieuwe techniek is een uitkomst voor het behoud van kunstwerken die gemakkelijk vervormen of een kwetsbaar oppervlak hebben. Met de driedimensionaal geprinte steunen kan *Zonder titel, 1984* het gevecht tegen de zwaartekracht een lange tijd volhouden. ☒

Esther Meijer is zelfstandig metaalrestaurator, info@artemet.nl. Nadere informatie via Ron Kievits, restauratiespecialist bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, r.kievits@cultureelerfgoed.nl.